

RZECZNIK PRAW OBYWATELSKICH

Warszawa,

Adam Bodnar

VII.602.69.2015. JZ

**Pan
Wojciech Hermeliński
Przewodniczący
Państwowej Komisji Wyborczej
ul. Wiejska 10
00-902 Warszawa**

W związku z wyborami, które odbyły się w latach 2014 – 2015, do Rzecznika Praw Obywatelskich **wpłynęło łącznie kilkaset skarg i wniosków od obywateli, organizacji społecznych i instytucji**. Dotyczyły one bardzo różnorodnej problematyki – m.in. technicznych i organizacyjnych problemów z udziałem w głosowaniu, barier w kandydowaniu, problematyki finansowania kampanii wyborczych, a także bardzo złożonych kwestii związanych ze zgodnością z Konstytucją RP systemu wyborczego. Każda skarga była dokładnie przez Rzecznika rozpatrywana. W toku tych działań przygotowano m.in. kilkadziesiąt odpowiedzi zawierających analiz zgodności z Konstytucją RP poszczególnych rozwiązań prawa wyborczego. Przygotowano wystąpienia generalne wskazujące na potrzebę zmiany ustaw lub rozporządzeń.

W jednym z przesłanych do Rzecznika Praw Obywatelskich wniosków obywatel podniósł kwestię **procedur związanych z finansowaniem kampanii wyborczych**. W wyborach samorządowych w 2014 roku skarżący wziął czynny udział jako pełnomocnik wyborczy i finansowy Komitetu Wyborczego Wyborców. Jak opisuje: „Zgodnie z prawem wyborczym do finansowania kampanii wyborczej musiałem założyć rachunek bankowy, co też uczyniłem. Zgłosiłem się do banku, gdzie pracownika banku poinformowałem o chęci

założenia rachunku bankowego zgodnego z prawem wyborczym w celu finansowania kampanii wyborczej. Okazałem postanowienie Komisarza Wyborczego w Ciechanowie o utworzeniu KWW [...]. Zawarliśmy umowę, rachunek został otwarty. Po dokonaniu pierwszego przelewu za baner wyborczy zauważyłem, że na potwierdzeniu przelewu jako płatnik wymieniony jestem ja z imienia i nazwiska, a powinien być zgodnie z kodeksem wyborczym KWW [...]. Ten fakt natychmiast zgłosiłem do banku i poinformowałam telefonicznie, o tym fakcie pracownika Biura Komisarza Wyborczego [...]. Bank polecił mi złożenie reklamacji, co też uczyniłem [...]. Po uznaniu reklamacji przez bank, został otwarty nowy rachunek bankowy, na który zostały przelane środki ze starego rachunku, który to został następnie zamknięty”. Komisarz Wyborczy przyjął łączne sprawozdanie finansowe KWW, jednocześnie tym samym postanowieniem uznał sumę wpłat na jednym z rachunków za wpływy z naruszeniem art. 134 § 1 Kodeksu wyborczego i wskazał konieczność dokonania wpłaty na konto Urzędu Skarbowego. Jak zauważył w swoim piśmie do Rzecznika skarżący obywatel: „Karę tą uważam za niesprawiedliwą i krzywdzącą. Dopełniłem należytej staranności przy zakładaniu rachunku bankowego, a na wadliwe procedury banku nie miałem wpływu. Nie rozumiem dlaczego za błąd banku mam płacić ja?”.

Obywatel starał się postanowienie zaskarżyć, jednak bezskutecznie. Sądy wskazywały, że na mocy art. 145 § 5 ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. Kodeks wyborczy (Dz. U. Nr 21, poz. 112 ze zm.) odwołanie służy jedynie od postanowienia o odrzuceniu sprawozdania finansowego komitetu wyborczego, natomiast w razie stwierdzenia przez organ wyborczy uchybień w sprawozdaniu, które nie skutkują sankcją odrzucenia sprawozdania, ustawa nie przewiduje możliwości zaskarżenia decyzji komisarza wyborczego.

Analiza powyższej, jednostkowej sprawy jaka wpłynęła do Rzecznika Praw Obywatelskiej pozwala więc stwierdzić, że na mocy obecnie obowiązujących przepisów mogą mieć miejsce sytuacje, kiedy to na podstawie postanowienia komisarza wyborczego o stwierdzonych uchybieniach po stronie obywatela (pełnomocnika) powstaje konieczność dokonania opłat (które są odbierane przez niego jako „kara finansowa”), natomiast nie posiada on skutecznych możliwości odwołania od takiej decyzji. Kwestia braku kontroli

sądowej nad tą sferą decyzji organów wyborczych budzić może, w tym kontekście, wątpliwości.

W związku z powyższym, działając na podstawie art. 16 ust. 1 ustawy z dnia 15 lipca 1987 r. o *Rzeczniku Praw Obywatelskich* (Dz. U. 2014, poz. 1648 ze zm.), zwracam się do Pana Przewodniczącego z uprzejmą prośbą o zajęcie stanowiska w przedstawionej sprawie. Będę w szczególności wdzięczny za opinię, czy potrzebne i zasadne byłoby postulowanie podjęcia inicjatywy ustawodawczej mającej na celu ewentualną zmianę art. 145 § 5 ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. Kodeks wyborczy.